

NOTATKA ze wspólnego posiedzenia

Komisji Ustawodawczej

oraz

**Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji**

Nr posiedzenia: 188

Nr posiedzenia: 102

Data posiedzenia: 6 maja 2009 r.

Posiedzeniu przewodniczył: senator Piotr Zientarski – przewodniczący komisji.

Porządek posiedzenia: 1. Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (cd.) (*druk senacki nr 495*).

W posiedzeniu uczestniczyli:

- senatorowie członkowie Komisji Ustawodawczej: Zbigniew Cichoń, Stanisław Gogacz, Leon Kieres, Bohdan Paszkowski, Grażyna Sztaark, Marek Trzciniński, Piotr Zientarski,
- senatorowie członkowie Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji: Zbigniew Cichoń, Stanisław Piotrowicz, Jan Rulewski, Jacek Swakoń, Piotr Wach,
- przedstawiciel wnioskodawców senator Kazimierz Kleina,
- zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Sprawiedliwości:
 - dyrektor Departamentu Legislacyjno-Prawnego Jan Bołonkowski,
 - specjalista w Departamencie Legislacyjno-Prawnym Piotr Pelczyński,
 - Krajowa Rada Notarialna:
 - przedstawiciel Izby Notarialnej w Warszawie przy KRN Leszek Zabielski,
 - Naczelna Rada Adwokacka:
 - przewodniczący Komisji ds. Prac Parlamentarnych Rafał Dębowski,
 - Koszalińska Wyższa Szkoła Nauk Humanistycznych:
 - kanclerz uczelni Zygfryd Walczak,
- przedstawiciel Biura Legislacyjnego w Kancelarii Senatu Adam Niemczewski.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Ponieważ niniejsze posiedzenie jest kolejnym posiedzeniem poświęconym pierwszemu czytaniu projektu (poprzednie odbyło się 20 kwietnia 2009 r.), komisja od razu przystąpiła do omówienia poprawek zgłoszonych przez senatora Piotra Zientarskiego, a inspirowanych głównie wcześniejszymi uwagami Krajowej Rady Notarialnej. Poprawki te, w liczbie siedmiu, omówił przedstawiciel Biura Legislacyjnego Adam Niemczewski. Wyjaśnił on, że poprawki mają na celu doprecyzowanie treści darowizny na wypadek śmierci poprzez wskazanie, iż przedmiotem darowizny może być konkretny przedmiot (a nie tylko cały majątek), który następnie nie wchodzi w skład spadku. Darowizna taka wywoła skutki rzeczowe, tj. przeniesie własność z chwilą śmierci darczyńcy także w stosunku do nieruchomości. Umożliwia się również dokonanie darowizny na

rzecz osób prawnych istniejących najpóźniej w chwili śmierci darczyńcy. W przypadku darowania przedmiotu objętego współwłasnością obdarowany nie staje się właścicielem rzeczy dopiero z chwilą śmierci wszystkich współwłaścicieli, ale staje się współwłaścicielem w wysokości równemu udziału zmarłego, przy czym można zastrzec, że darowizna przejdzie w całości na obdarowanego już po śmierci pierwszego z darczyńców. Doprecyzowuje się również, że umowa darowizny na wypadek śmierci nie może być rozwiązana na podstawie powództwa wniesionego po śmierci darczyńcy. Darowizn tych nie będzie się również zaliczać przy obliczaniu zachowku, o ile darowizna zostanie dokonana ze zwolnieniem od tego obowiązku i wcześniej niż 2 lata przed otwarciem spadku. Piąta poprawka ustala, że cudzoziemiec może nabyć prawo własności lub użytkowania wieczystego nieruchomości w drodze darowizny na wypadek śmierci, jeżeli uzyska zezwolenie właściwego ministra na nabycie tych praw na podstawie wniosku złożonego najpóźniej w ciągu 2 lat od śmierci darczyńcy. Wprowadza się również nowe zapisy do ustawy o księgach wieczystych i hipotece, zgodnie z którym umożliwia się wpis w księdze prawa wynikającego z umowy darowizny na wypadek śmierci z konsekwencją, że nabycie takiego prawa, dla którego istnienia wpis w księdze wieczystej jest prawnokształtujący, musi nastąpić przed śmiercią darczyńcy. Precyzuje się również w ustawie – Prawo upadłościowe i naprawcze, iż darowizna na wypadek śmierci może być również uznana za bezskuteczną w stosunku do masy upadłości, jeśli została dokonana przez upadłego z pokrzywdzeniem wierzycieli, bez względu na datę zawarcia tej umowy. Ostatnia poprawka dotyczy daty wejścia w życie ustawy, gdzie określono datę dzienną – 1 stycznia 2010 r.

Przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości, dyrektor Jan Bołonkowski wskazał, iż działająca przy ministrze komisja kodyfikacyjna przygotowuje projekt nowego prawa spadkowego i pozytywnie wypowiedziała się o „zapisie windykacyjnym” jako lepszym, od darowizny na wypadek śmierci, rozwiązaniem. Dyrektor wyraził również obawy, iż inicjatywa senacka umożliwi wyprowadzanie majątku spadkodawcy najcenniejszych składników, bowiem skarga paulińska, jaka służyłaby wierzycielom zmarłego, bywa narzędziem nieskutecznym. Nadto sam obdarowany może nie wiedzieć o długach spadkowych, ale będzie z tego tytułu odpowiadał. Ostatecznie konstrukcja prawna przygotowana przez Senat stanowi pomieszczenie rozwiązań charakterystycznych dla zobowiązań i prawa spadkowego.

Mecenas Rafał Dębowski oświadczył, iż Naczelna Rada Adwokacka popiera projekt senacki, bowiem stwarza on nową instytucję, z jakiej może skorzystać osoba, która chce rozdysponować swój majątek, nie ograniczając się tylko do sporządzenia testamentu.

W głosowaniu komisje jednogłośnie przyjęły wszystkie poprawki senatora Piotra Zientarskiego.

Do przedstawienia sprawozdania komisji na posiedzeniu Senatu został wybrany senator Piotr Zientarski.

Konkluzja: Komisje rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy i wnoszą o przyjęcie wprowadzenie poprawki do projektu ustawy (*druk 495S*).

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingsową.

Sporządzono w Biurze Prac Senackich.